

PAOT TE KONÏN XOP PU KAX'ĂMI' II

1 ¹Ūgmün Paot. Topa tep-tup, huk xix Yeyox Kunnix yög mö'pok xop kopah. 'Ăte 'ăxop pu' kax'ămi nühü tappet yăy taknöy Tīmön mütik. 'Ūgmü'ăte 'ăxop pu' kax'ămi, yă Topa kopa' kuxa măm ka'ok xop pu kômên Konïn tu' xix Topa yög tikmül'ün pu hăpxexka Genex xexka tu'. ²Ūgmü'ătep-tup, pu yümü yög tak Topa xa hămmaxnă, puyiy 'ăkuxa mămă' xix yümü xuxyă Yeyox Kunnix xa hămmaxnă' xix 'ăkuxa mămă'.

'Ūmax Topah

³Ăpu yümü Topa pu hăm'ăktux, yă yümüg xuxyă Yeyox Kunnux mūktak max pu hăm'ăktux, hu:

—Xatek mül'ă hă 'ătehe'. Yă 'ămax. Kaxiy.

Hamün, yümü yög tak Topa te yümüg pênăhă, tu yümüg kuxa ka', tu tikmül'ün xohix xexka hă' tehe'. ⁴Ūgmü yög hăpkummuk pip, ha Topa tek mül'ă hă' tehe', yik mül'ăte tikmül'ün hăg tehe'. Yă' pip tikmül'ün yög hăpkummuk xohix kamah. Topa tek mül'ă hă' tehe', hak mül'ăte' pênăhă, tu hămyümmüg, tu tikmül'ün hăg tehe', yă Topa putuk. ⁵Hömă Kunnix xüy, ha ta hönhă kamak müg xüy, yă Kunnix putuk. Topa te Kunnix hă' tehe', ha ta Kunnix tek mül'ă hă' te xexka'. Yă yümüg xüy, Kunnix putuk, ha Topa tek mül'ă hă' tehe', yă tute Kunnix hă' te putuk. ⁶Ūgmüg xüy, tu 'ăxop pu Topa yög hăm'ăpak max'ax 'ăktux, nüy 'ăxop hăg tehet, ha Topa te 'ăkuxa kummuk xit, nüy 'ăkuxa max tat, 'üyănăn tu'. Topa te yümül'ă hă' tute', kopxik müg 'ăxop hăg tehet kamah, nüy 'ăxop ka'ogă', xayiy 'ăxop xüy hă tot, tu hămmax hip. Yăk müg putuk, 'ügmü'ăte xüy hă tot kamah 'ăxop putuk. ⁷Ūgmü'ăte xa hămmax hip punethok. Yăg mül'ăte' yümmüg 'ăxop xüy 'ügmüg putuk, ha Topa te 'ăxop hă tep-tup, tutek mül'ă' tep-tup putuk.

⁸Ūkxape xop, 'ügmü'ăte xa hăm'ăktux 'üxeheh, hömă 'ügmüg xüy hăpxexka 'Ax tu'. Yă hăpkummuk xexka 'ügmü yög, yă' kuxa măm hok xop tek müg kute'ex kummuk, huk mül'ăte hămpekpaex 'ügmüg xakix kômăg. ⁹Ūgmü'ăte hămpekpaex tikmül'ün te' xat, puk müg kix. Yă hăpkummuk pip, yă' kuxa măm hok xop tek müg kute'ex kummuk, 'üyig kuxa măm ka'ok Topa kopah, 'üyiy yăy yög ka'ok'ax kopak kuxa măm hok. Yă Topa

'ūka'ok, tu tikmū'ūn putpu' hīnnā yūmmūg. Yā' ka'ok Topah. ¹⁰ Ūgmū yōg hāpkummuk xekxa' pip, hak mūg xakix kōmnāg, pa Topa te' kummuk kopak mūg mōy, tuk mūg mōy putup kamah. Ūgmūg kuxa mām Topa kopah, tuk mū'āte' yūmmūg Topa te' kummuk kopak mūg mōy putup 'ūxeheh. ¹¹ Āxop tek mūg hā 'ā tehe kamah, yā 'āxop te Topa puk mūg 'āktux, yā 'āxop te Topa puk mūg 'āktux punethok, ha Topa te' xupak putup, tu' mīy putup punethok, tuk mū'ā maxnāp-tup, ha xohix te' pēnāp-tup, hu hām'āktux putup, hu:
—Yā' max Topah. Kaxīy.

Paot te hāpxopmā nōy

¹² Ūgmū'āte yāy xekxa 'āktux putup. Ūgmū'āte hāpxopmā max punethok, huk yāyhāhup 'ohnāg, yāg mū'āte 'āxop pu hāpxopmā max xekka', tuk mū'āte hāmyūmmūg xaptop 'ohnāg, tuk mūg kuxa te' yūmmūg yā' max. Yā Topa tek mūg maxnāhā hā kaxīy, hak mū'āte tikmū'ūn yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux 'ohnāg, pa Topa yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux. ¹³ Ūgmū'āte xa' kax'āmi hāpxop, ha 'āxop te nōm mōkupix, tu hāmyūmmūg mō'ka'ok, yā 'āte' kax'āmi 'āhiynāg 'ohnāg. 'Āte' yūmmūg 'āxop te hāmyūmmūg xekap-tup. ¹⁴ Hōnhā 'āxop te xahix yūmmūg, pa 'āte' yūmmūg, hāpxip 'īhā 'āxop te hāmyūmmūg xekap-tup, xayīy 'āxop 'ūgmūg 'āktux maxp-tup, 'īhā putpu' nūn Yeyox, hak mū'āte 'āxop 'āktux maxp-tup kamah.

¹⁵ Hōmā 'āte nōm yūmmūg xe'e, hu hāmpēkxex 'āxop hak mōg, nūy xa maxnā 'ūxeheh. ¹⁶ Yā 'āte hāmpēkxex 'ūgmōg hāpxekka Māxenōm tu', nūy 'āxop hak mōg kamah, nūy putpuk nūn, nūy 'āxop hak mōg 'ūxeheh, xayīy 'ā hā tehet, yā 'ā xit'ax hōm, ha ta putpuk nūn putup hāpxekka Yonex tu'. Yā 'āte hāmpēkxex te kaxīy, pa 'āmhok, 'ak mōg'ah. ¹⁷ Ok 'āxop te hāmpē'āpaxex 'āte hāmpēkxex hitop? 'Ok 'āte: “Ok pek mōg putup tikmū'ūn hah, pek mōg putup'ah? 'Īntu!” Kaxīy. 'Āmhok, hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg. Pa 'āte: “Ātep-tup. Ūgmōg putup.” Kaxīy. ¹⁸ Topa te hām'āktux xe'e, ha 'āte hām'āktux xe'e kamah. 'Āte hām'āktux 'ohnāg, hu: “Ok pek mōg putup, pek mōg putup'ah? 'Īntu!” Kaxīy. Hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg. ¹⁹ Hōmā Xinex te xa Topak-tok 'āktux, yā Yeyox Kunnix 'āktux xix Tīmōn te' xix 'āte'. 'Ok 'ūgmū'āte hām'āktux hitop? 'Āmhok. 'Ok 'ūgmū'āte: “Ok pe Yeyox te kaxīy pe' kaxīy? 'Īntu!” Kaxīy. Hā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux 'ohnāg. Pak mū'āte: “Yeyox te kaxīy.” Hā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux xe'e. ²⁰ Hamūn, hōmā Topa te tikmū'ūn pu hām'āktux xex, nūy Yeyox nū'kutnā'. Hāpxip 'īhā' nūn Yeyox. Yā Topa te hāpxe'e 'āktux. Hak mū'āte Yeyox 'āktux, tu hāpxe'e 'āktux kamah. ²¹ Ha Topa te yūmū'ā Yeyox yūmmūgāhā, ha yūmū'āte Yeyox yūmmūg xe'e, tu yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. Yā Topa te yūmūg yīmōgātux, kopxix yūmūg Yeyox yūmmūg. ²² Topa te yūmūg yīmū kax'āmi, hu: “Topa yōg”. Kaxīy. Tute yūmū'ā' hōm Topa Koxuk. Hā kaxīy yūmū'āte' yūmmūg yūmūg yā Topa yōg xop, ha Topa te yūmū'ā popmāp-tup hāpxop xohix, yā yūmū'ā hāmaxnāp-tup punethok.

²³ 'Āte hām'āktux, ha Topa te' xupak, tuk kuxa yūmmūg. Hōmā 'āxop hak mōg 'ohnāg. 'Āteputup'ah 'āxop mǎnōg, huk mōg 'ohnāg 'āxop ha kōmēn Konīn tu'. ²⁴ 'Ūgmū'āte' yūmmūg 'ākuxa mām Yeyox kopah, yīy tak mū'āte xe 'āxop mōgāp-tup'ah, xayīy 'ākuxa mām ka'ok, pa yūmū'āteputup, nūy 'āxop pu hāmyūmmūgā', xayīy 'ākuxa hittup.

2 ¹ Yā 'āte hāmpekpaxex 'a 'āxop hak mōg putup'ah, nūy 'āxop mǎnōg hok. Yā 'āteputup'ah 'ākuxa hittup 'ohnāg. ² 'Āte 'āxop kuxa hittup 'ohnāg mīy, kopxix 'ūgkuxa hittup 'ohnāg kamah. Tep-te 'ūgkuxa hittupmāp-tup? Yā 'āxop te', pa 'ākuxa hittup 'ohnāg. ³ Hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, pa 'āxop hak mōg 'ohnāg, nūy 'āxop mǎnōg hok, pa 'āte 'āxop mǎnōg tappet tu'. Pax 'āxop hak mōg, kopxix 'ōg hāpkummuk mīy'ax pēnā', nūy 'ūgkuxa hittup 'ohnāg. Pa 'āxop tek kuxa hittupmāhā', pu' max. 'Āte' yūmmūg, 'ūgkuxa hittup, ha ta 'āxop kuxa hittup kamah. ⁴ Hōmā 'āte xa kax'āmi, nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux, nūy 'āxop mǎnōg, tuk kuxa hittup 'ohnāg, tuk kuxa nōg, tuk pota punethok. 'A 'āte putup'ah, nūy 'ākuxa hittup 'ohnāg mīy, pa 'āteputup, xayīy 'āxop yūmmūg 'āte 'āxop putuppax.

Tik yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux

⁵ Yā hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, nūy 'āxop pu hām'āktux hu: "Āpu tik yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān, nōm te' tut mūti' nōm, nōm te 'āxop kopa' xip". Kaxīy. Yā' xip 'āxop kopah, ha 'āxop kummugā miāx. Yā nōm tik xip'ah 'ūgmūtik, hu 'āte nōm kummugā 'ohnāg. ⁶ Pa 'āxop xohix te' yānān. Puxix. 'Ūkux. ⁷ Āpu 'ūxaxogā', pu tu kux. 'Āpu tik kuxa hittupmā', puyīy 'ūkuxa tuknōg xexka hok, nūy Topa yōg putat max xak hok. ⁸ Āpu tik pu hām'āktux 'āxop te' putuppax. ⁹ Texīy 'āte xa tappet kax'āmi'? Yā 'āteputup, nūy 'ōg hāxopmā'ax kopit. 'Ok 'āxop te' mīy 'āte nōm xat? 'Ok 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax yānān putup? 'Ok 'āxop te' xaxok putup, pu tu' kux? ¹⁰ Yā 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux, ha 'āte' xaxok kamah, ha' kux. Tik te 'ūgkummugā 'ohnāg, pa 'āte' xaxok, ha' kux. 'Āte Kunnix pu nōm 'āktux, 'āxop te' xaxok hah. Yā 'āxop te tik pu hām'āktux 'āxop te' xaxok. ¹¹ Yūmū'āte' xaxok, puyīy Hāmgāyāgnāg xut hok, pa yūmū'āte' xut. Hamūn yūmū'āte' yūmmūg Hāmgāyāgnāg tep-tup, nūy tik koxyōy.

Paot kuxanōg, hu ta' mōg

¹² Hōmāg mōg kōmēn Tonot tu', tu mōktuk xupep, tu Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu' yūmmūg Topa tep-tup 'āte Topa pu hāpxopmā 'ōnteh, nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. ¹³ Pak kuxanōg, 'āte yūmūg taknōy Tit xipix 'ohnāg tu', hu' kuxa mām ka'ok xop pu hām 'āktux hu: "Ūgmōg." Kaxīy. Hu tak mōg hāpxexka Māxenōn tu'.

Topa yōg hām'āpakmax'ax 'āktux max

¹⁴ Yā' max Topah. Xonat xop mōg, tu mōktu xonat puknōg xop mūtik yāykix xix tikmū'lūn mūtik, tu' xut, tu' pop xonat puknōg xop xix tikmū'lūn, tu nōm

nūnnāhā', tu nūktu' mōxaha'. Ha' xape xop te' pēnāhā, tu' yūmmūg xonat xop ka'ok. Hā kaxīy Topa te yūmūg mīy yāy yōg xop, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', 'ūka'ok Topah. Ha ta' hax max te hāpxumāhā'. Hā kaxīy tikmū'ūn te xohix nōy nā' mōg nōm te' yūmmūg 'ūmax Topah. ¹⁵Ha ta 'āmānex xop te' puk kōnnōn kugōy hax max yōg, ha hax max mōg pepix Topa tu' hāptox tu'. Hā kaxīy yūmū'āte tikmū'ūn pu Kunnix 'āktux, ha mōktu tikmū'ūn xohix te Kunnix yūmmūg hāptox tu'. Yā yūmū'āte xohix pu Kunnix 'āktux, yā' kuxa kummuk xit xop pu', xi' kuxa kummuk xit hok xop pu'. ¹⁶Pa yā hax max 'ohnāg 'ūkuxa kummuk xit hok xop pu', yā hax kummuk, yā xok kutox hax putuk, pa yā hax max 'ūkuxa kummuk xit xop pu', tu nōm hīnnāhā'. Yūmū'āte hax max putuk. 'Ok yūmūg max, nūy hax max putuk? ¹⁷Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max 'āktux, yā' max Topa yōg hām'āpak, tu hāpxop takat putuk. Yūmū'āte tikmū'ūn putuk 'ohnāg, nōm te Topa yōg hām'āktux 'āktux kummuk, tu hāpxop tamanat hāmenex putuk. Pa Topa te yūmūg mōkpok, kopxix hām'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah. Yūmū'āte hāpxe'e 'āktux. Yūmūg yā Kunnix yōg kāmānat.

Topa yōg pa'ax tup

3 ¹Āxop te putep mūn pe'āpaxex? 'Ōk 'ūgmū'āte yāy xexka 'āktux? 'Āmhok. Ōk 'ūgmū'āte tik nōy putuk? 'Āmhok. Yā tik tep-tup, puyīy tikmū'ūn tappet kax'āmi!. Tappet te: "Ūmax tihik nūhū!. 'Āpu nōm 'āpax!" Kaxīy. 'Ok 'ūgmū'ātep-tup tappet te kaxīy, 'āxop te nōm kax'āmi' pe' nōy te' kax'āmi'? 'Āmhok. 'Ātep-tup'ah. ²Tikmū'ūn te nōm tappet mōkupix, tu' yūmmūg, 'ūmax tihik. Hā kaxīy tikmū'ūn xohix te 'āxop pēnāhā', tu' yūmmūg, 'āte 'āxop pu hāmyūmmūgā max, yā 'ūgkuxa max. ³Ūnōy te tappet kax'āmi!, hak mū'āte' mōgāhā tikmū'ūn tu!. Hā kaxīy Kunnix tek mūg pu hām yūmmūgāhā', hak mū'āte tikmū'ūn pu nōm yūmmūgāhā!. Hōmā tikmū'ūn te pipkup xox hā kax'āmi mīkaxxap pe yīmū!. Hā kaxīy Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', puyīy hāpxopmā max.

⁴Ūgmū'āte hāpxe'e 'āktux nō'om, yā 'ūgmūg kuxa mām xe'e Topa kopah, yā 'ūgmūg kuxa mām Kunnix kopah. ⁵Ūgmūg ka'ok 'ohnāg, tu' yūmmūg 'ohnāg Topa pu hāpxopmā', nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. Pa Topa tek mūg ka'ogāhā', 'ūyīy Topa pu hāpxopmā'. ⁶Tutek mūg ka'ogāhā', 'ūyīy tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax tup yūmmūgā!. Topa yōg pa'ax tup te Topa yōg xat'ax putuk 'ohnāg. Topa yōg pa'ax tup kax'āmi 'ohnāg tappet tu!. Pa Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā!. Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, yīy ta' xakix tikmū'ūn. Pa Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', tu tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn, yā tikmū'ūn hīnnāhā'.

⁷Hōmā 'ūhittap 'ūkax'āmi Topa yōg xat'ax mīkaxxap pe yīmū! pipkup xox hā, ha tikmū'ūn te' pēnāhā yā' max xe'ēgnāg Topah. Ha ta' xip Mōyyex, ha tikmū'ūn te' pēnāhā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg, pa hāpxip 'ihā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg kutōgnāg nōy nā' mōg. Tikmū'ūn pa te māyōn yānām tot 'ohnāg. Hā kaxīy tikmū'ūn te Mōyyex pa yīn pēnā tot 'ohnāg. Hā kaxīy Topa te yāy yōg xat'ax popmāhā!. Topa yōg xat'ax te hām'āktux tikmū'ūn 'ūkummuk, tu' xakix putup.

Topa te' xat'ax popmāhā, ha tikmū'ūn te' pēnāhā 'ūmax xe'ēgnāg Topah. Hā kaxīy 'ūmax xe'ēgnāg Topa te yāy xat'ax popmāhā, ⁸ pa' max xe'ēgnāgnām Topa Koxuk te tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn. ⁹ Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, pa' max xe'ēgnāg Topa yōg xat'ax, pa' max xe'ēgnāg Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy 'ūyānān tu' max tat. ¹⁰ Yā' max xe'ēgnāgnām hōnhā. Hōmā yā' max xe'ēgnāg, pa' nōg. ¹¹ Hāmyāxatamuk xohix hā' pip 'ūxat'ax, tu' max xe'ēgnāg, pa' nōg. Pa hāmyāxatamuk xohix hā' max xe'ēgnāgnām hōnhā!

¹² 'Ūgmūg kuxa mām Topa yōg pa'ax tup kopah, huk mūg nōm 'āktux ka'ok, tuk mūg kuxanōg 'ohnāg. ¹³ 'Ap Mōyyex putuk'ah 'ūgmū'āte'. Mōyyex te yāy pa yīn mō'nīy topixxax hā, puyīy 'Iyaet yōg tikmū'ūn pēnā hok 'ūpa yīn te' max xe'ēgnāg kutōgnāg nōy nā' mōg, tu mōktu' nōg. ¹⁴ Yā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te nōm putuk. Hōmā xix hōnhā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te' mōkupix Topa yōg pa'ax hittap yōg tappet, tu' pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa yīn mō'nīy putuk, yīy ta hām yūmmūg 'ohnāg. Ha ta tik kuxa mām Kunnix kopah, tu' tihi Kunnix mūtik, hu' pa pip, tu hāmyūmmūg, ha 'ap xip'ah topixxax putuk, yā 'ūpa mō'nīy'ax xip 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg. ¹⁵ Hōnhā ha ta' pip Yoneo xop, tu' mōkupix Topa yōg xat'ax yōg tappet. Mōyyex te nōm kax'āmi', pa tikmū'ūn pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa mō'nīy putuk. ¹⁶ Pa Topa tappet te Mōyyex 'āktux, hu: "Tute yōkanām, nūy yūmūg xuxyā pēnā', ha' xut topixxax 'ūpa yīn tu'". Kaxīy. Hā kaxīy Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax mōy, ha tikmū'ūn te hāmyūmmūg. ¹⁷ Yā Topa yōg tappet te: "Yūmūg xuxyā". Kaxīy. Yā Topa Koxuk. Topa Koxuk xip tikmū'ūn mūtik, puxix tikmū'ūn kuxa kummuk xit. ¹⁸ Topa 'ūmax xe'ēgnāg, ha hōmā Mōyyex te Topa mūtik hām'āktux, yīy ta' max xe'ēgnāg Mōyyex pa'. Hā kaxīy yūmūg xuxyā Topa Koxuk max xe'ēgnāg, tu' nūn tu nūktu yūmūg kuxa tupmā nōy nā' mōg.

Nax takat 'ohnāg te hāpxop max xe'ēgnāg tat

4 ¹ Topa tek mūg pēnāhā, tuk mūg kuxa ka', tuk mūg xat, 'ūyīy tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax yūmmūgā, yīy tak mūg kuxanōg 'ohnāg. ² 'Ūgmū'āte hāpkummuk mīy'ax xohix xaptop'ax kux, nūy yāyhāhup hok, hu' koit 'ohnāg, tuk mū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max, tu' koit 'ohnāg 'ūgmū'āte', pak mū'āte hāpxe'e 'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah, ha tikmū'ūn te yāy kuxa kopa' yūmmūg 'ūgmū'āte hāpxe'e 'āktux, tu' yūmmūg 'ūgmū'āte hāpxopmā max. ³ 'Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. 'Ūkuxa mām hok xop pa te Topa yōg hām'āpak max'ax yūmmūg 'ohnāg, pa' nōy xop te' yūmmūg. ⁴ Teptu 'ūkuxa mām 'ohnāg? Yā Hāmgāyāgnāg, yā nōm te hām xexka yōg tikmū'ūn xat, tu tikmū'ūn putox ka'ogāhā, puyīy tikmū'ūn Topa yōg hām'āpak max'ax 'āpak kummuk, xix Yeyox max xe'ēgnāg 'āpak kummuk xix Topa max xe'ēgnāg yūmmūg 'ohnāg. Hamūn, Yeyox te Topa putuk xe'e'. ⁵ 'Ūgmū'āte yāy 'āktux 'ohnāg, pak mū'āte Yeyox Kunnix 'āktux nōm te tikmū'ūn xat, tuk mū'āte hām'āktux 'ūgmū'āte 'āxop pu hāpxopmāhā, yā Yeyox te nōm putup. ⁶ Hōmā Topa te: "Pu yā xip kūyānām, puyīy nōā' hāpkoxtap". Kaxīy. Topa te' mīy kama

kūyānām putuk yūmūg kuxa kopah, yā yūmūg kuxa tupmāhā! Yā yūmūg kuxa tup, kopxix yūmmūg 'ūmax xe'ēgnāg Topah, tu Kunnix pa max yūmmūg kamah.

⁷Yā hāpxop xohix max xe'ēgnāg pip yūmūg kopah, pa yūmūg max 'ohnāg, yā takat 'ohnāg putuk. Yā' nax putuk, yā nax te hāpxop max xe'ēgnāg tat, pa' pu'uk nax, tu' takat 'ohnāg. Tikmū'ūn te yūmūg pēnāhā, tu' yūmmūg Topa 'ūka'oknām, pa yūmūg pu'uk, yā nax putuk. ⁸Tikmū'ūn kummuk te yūmūg kute'ex, pa yūmū'āte hāpxopmā max kux 'ohnāg. Hāpxip 'ihā yūmūg kuxa mām pu'uk, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg. ⁹Tikmū'ūn punethok te yūmūg tu' gāy, pa yūmūg xape pip. Yūmūg xūy, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg. ¹⁰Yūmūg xakix kōmnāg punethok, yā Yeyox putuk, puyiy tikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg yūmūg mūtīk. ¹¹Hāpkummuk pip, ha yūmū yōg hāmyāxatamuk tox hā yūmūg xakix kōmnāg, tu Yeyox pu hāpxopmā max, puyiy tikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg yūmūg mūtīk. Yūmūg xakix putup, pa Yeyox hi hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. ¹²Ūgmūg xakix kōmnāg, xayiy tu xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xayiy hi xe'ēgnāg mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg.

¹³Topa yōg tappet te: “Ūgkuxa yūm, hu 'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux”. Kaxiy. Topa Koxuk te yūmūg kuxa māmāhā kamah, ha yūmūg kuxa mām, hu yūmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. ¹⁴Ūgmū'āte' yūmmūg, hōmā Topa te yūmūg xuxyā Yeyox putpu' hinnāhā, tuk mūg putpuk hinnāp-tup kamah, tuk mūg mōgāp-tup 'āxop mūtīk Topa hah, tu mōktu yūmūg pip putup Topa keppah. ¹⁵Pa hōnhā 'ūgmūg xūy, xayiy 'āxop hāpxop max pop, ha Topa te tikmū'ūn pu hāmaxnāp-tup, ha nōm xohix nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux, hu: “Āmax, xatek mū'ā hāmaxnāhā”. Kaxiy. Ha Topa te yāy xexka mīy nōynā' mōg putup 'ūkuxa kopah.

Yūmū'ātep-tuppax pepix pip xop Topa yōg

¹⁶Yiy tak mūg hup 'ohnāg, tuk mūg kuxa nōg 'ohnāg. Ūgmūg yīn pu'uk nōynā' mōg 'āmnīy xohix 'ihā, pa Topa te yūmūg kuxa ka'ogāhā 'āmnīy xohix 'ihā.

¹⁷Yūmūg xūy kutōgnāg hōnhā nūnte hām xexka tu', pa' nōg putup, ha hāpxip 'ihā' max xe'ēgnāg, tu' kux putup 'ohnāg pexkox tu'. Yā hōnhā yūmūg xūy, yā hāpxop kutōgnāg, pa pexkox tu' max xe'ēgnāg, yā hāpxop xexka'. ¹⁸Yūmū'ātep-tup 'ohnāg hām xexka yōg hāpxop tikmū'ūn te nōm pēnāhā, pa yūmū'ātep-tuppax pepix pip xop Topa yōg tikmū'ūn te nōm pēnā 'ohnāg. Yā hāmpēnā xop 'ūnōg putup, pa hāmpēnā 'ohnāg xop pip mōkuma' mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

5 ¹Hamūn, yūmū'āte' yūmmūg yūmūg pip yāy pet kopah. Hā kaxiy yūmūg pip yāy yīn kopa kamah nūnte hām xexka tu'. 'Ūkpet nōg. Hā kaxiy 'ūkxok putup, yāg yīn xok putup, puxix Topa yūmū'ā 'ūgyīn nōy mīy pexkox tu', ha yūmūg pip putup 'ūgyīn tup kopah, yā 'ūkpet tup putuk. Topa mūn te nōm mīy, ha' xip putup mōkuma' mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. ²Pa hōnhā yūmū'ātep-tup xexka yāy pet pexkox tu', yā yūmūg yīn tup putup, nūy nōm kopa' pi'. ³Yūmūg pip putup yāy pet tup kopah, yā yūmū'āte mō'tat putup yāy yīn tup, nūy yūmūg koxuk hok pip'ah. ⁴Hōnhā yūmūg pip yāy pet kopah,

yā yūmūg yīn kopah, tu yūmūg kokōn. 'Ap max'ah. 'A yūmū'ātep-tup'ah yāy yīn putyōn, pa yā yūmū'ātep-tup pekkox yōg pet, yā yūmūg yīn tup putup. 'Ap yūmū'ātep-tup'ah yāy yīn nōm xok putup, pa yā yūmū'ātep-tup yāy yīn tup nōm xok putup 'ohnāg. Yūmūg yīn hittap xok putup, ha ta' pip putup yūmūg yīn tup pekkox tu'. ⁵Topa te yūmūg mīy, 'ūyīy yūmūg yāy pet hā' nōy yānān, yā yāy yīn hā' nōy yānān, hu Topa te yūmū'ā' hōm yāy Koxuk. 'Ūxip Topa Koxuk, koxix yūmū' yūmmūg Topa te yūmū'ā yūmūg yīn tup popmāp-tup.

⁶Hā kaxīy yūmūg kuxa hittup. Yūmū'āte' yūmmūg yūmūg pip yāy yīn kopa nūnteh, pa yūmūg pip 'ohnāg Topa pet kopa pekkox tu'. ⁷Hamūn, 'a yūmū'āte' pēnā'ah pekkox yōg hāpxop, pa yūmūg kuxa mām ka'ok, hu hāmyūmmūg. ⁸Yūmūg kuxa hittup xexka', tup-tup, nūy xok, yā yāy yīn nīm, nūy pet nōy pa', yā yāy yīn tup pa', nūy Topa mūtik pi'. ⁹Pa yūmū'ātep-tup, nūy Topa kuxa hittupmā', pe yūmūg pip yāy yīn kopah, pe yūmūg pip yāy yīn tup kopa pekkox tu'. ¹⁰Hāpxip 'ihā yūmūg xohix mōg putup, nūy Kunnix keppak pi', ha tute yūmū yōg hāpxopmā'ax kopit putup yūmū'āte nōm mīy nūnte hām xexka tu', ha yūmūg xohix te' pop putup yāy yōg hāpxop. Yūmū'āte hāpxopmā kummuk nūnte hām xexka tu', koxix hāpxop kummuk pop putup. Pa yūmū'āte hāpxopmā max nūnteh, koxix hāpxop max pop putup.

Topa xape xop

¹¹Yūmū'āte Topa yīpkutuk yūmmūg, hu yūmū'āte tikmū'ūn xapit, puyīy Topa yōg putat hā mōg. Topa te yūmūg yūmmūg xe'e!. 'Ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmūg yūmmūg kama 'ākuxa kopah. ¹²'Ak mū'ātep-tup'ah, nūy xa yāy 'āktux 'ūxeheh, xayīy 'āxop 'ūgmūg putup. Pak mā'ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmū yōg hāpxopmā'ax max yūmmūg, xayīy 'āxop 'ūgmūg 'āktux max. 'Ūgmū'ātep-tup, xayīy 'āxop tikmū'ūn pu hām'āktux max yūmmūg nōm te hāptopa pēnāhā', pa' kuxa yūmmūg 'ohnāg. ¹³Pa 'āte yāy xexka 'āktux, koxix putox kummuk putuk. Pa 'āte yāy xexka 'āktux, nūy Topa 'āktux max. Pa 'ūkputox max putuk, koxix 'ūp-tup, xa hāmmaxnā'. ¹⁴Kunnix te yūmūg putuppax, yīy yūmū'āte hāpxopmā max. Hamūn, yūmū'āte' yūmmūg tik puxet te' hep xop xohix pupi' xok, yā tikmū'ūn xohix 'ūkummuk, hu' xakix. ¹⁵Kunnix te' hep xop xohix pupi' xok, puyīy tikmū'ūn yāy pu hāpxopmā pax hok, pa Kunnix pu hāpxopmā'. Tute nōm pupi' xok, tu putpu' hi'.

¹⁶Tikmū'ūn te Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok, yā hāmpe'paxex kutōgnāg, tu hām'āktux mō'ka'ok, hu: “Kunnix 'ūkummuk”. Kaxīy. Yā yūmūg putuk hōmā. Yā hōmā yūmū'āte Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok kamah. Pa hōnhā 'ap kaxīy'ah. Yā 'āte Kunnix yūmmūg xe'e!. ¹⁷Tikmū'ūn 'ūm kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, yā tikmū'ūn kuxa tup. Hāpxop kummuk xohix 'ūhittap nōg, pa hōnhā 'ūtup hāpxop xohix, yā hi'ax tup, tu' max. ¹⁸Yā Topa te hāpxopmā xohix te kaxīy. Hōmā yūmūg 'ūgāy xop, tu Topap-tup nōg. Pa Topa te nū'kutnāhā Kunnix, tu nōmhā yūmūg mīy Topa xape xop, tu mō yūmūg pok, 'ūyīy hep xop xohix mīy Topa yōg xape xop.

19 Yūmū'āte tikmū'ūn pu hām'āktux Topa te Kunnix mūtik tikmū'ūn xohix mīy Topa xape xop, tu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, pu tu' kux.

20 'Ūgmū'āte Kunnix pu hāpxopmā max, tuk mū'āte Kunnix 'āktux, yā Topa tek mū'ā' hōm yāy 'āxet'ax, 'ūyīy hām'āktux max, tuk mū'āte 'āxop xānāhā'. 'Ūgmū'āte Kunnix mūtik 'āxop xānāhā'. 'Āpu 'ūtux hok, puyīy Topa 'āxop mīy Topa xape xop, yā 'āxop gāy tu' kux. 21 Kunnix te hāpkummuk mīy 'ohnāg. Pa Topa tep-tup, yīy Kunnix te yūmū yōg hāpkummuk mīy'ax tat, tu yūmūg pupi' xok, 'ūyīy yūmūg yāyhāk max xe'ēgnāg Topa keppah, tu yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

6 1 'Ūgmū'āte hāpxopmā max Topa mūtik, tu 'āxop pu hām'āktux, hu: Hōmā Topa te 'āxop pu hāmmaxnāhā'. 'Āpu hāpxopmā hitop hok hōnhā. Kaxīy. 2 Topa te hām'āktux. 'Āpu 'ūxupax. Topa te: “Nōmhā 'āmnīy max xupep. 'Āte 'āxop 'āpak nōmhā. 'Ātep-tup nōmhā, nūy 'ākuxa kummuk xit, nūy 'āxop hāg tehet”. Kaxīy. 'Ūxupax. Topa tep-tup, nūy 'āxop pu hāpxopmā max. 'Āpu nōm pop, puyīy Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy 'ākuxa max tat, 'ūyānān tu'.

3 'Ūgmū'āte Topa pu hāpxopmā max, tuk mū'ātep-tup'ah hāpkummuk mīy. Tikmū'ūn te' xak putup, pak mū yōg hāpkohe xipip-tup'ah. 4 Pak mū'ātep-tup, nūy hāmmax mīy xohix, puyīy tikmū'ūn pēnā', tu' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. 'Ūgmū'āte hāmmax mīy, tu hāpkummuk hā tot, xix hāpkute'ex kummuk hā tot, xix xūy hā tot. 5 Yā tikmū'ūn tek mūg kix xikot hā, tuk mūg xex kanet ka'ok kopah, tu tikmū'ūn xohix te yāy tu nū'nāhā', nūy 'ūgmūg kute'ex kummuk, hak mū'āte Topa pu hāpxopmā punethok, tu mōgyōn kutōgnāg, tuk mūg xit kutīgnāg. 6 'Ūgmū'āte hāpxe'e mīy, tu hāmyūmmūg, tu tikmū'ūn pu hāmmax mīy, yīy tikmū'ūn te' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. Topa Koxuk xip 'ūgmūtik, hak mū'āte Topap-tuppax xix tikmū'ūn putuppax, ha Topa 'ūka'ok, tu' xip 'ūgmūg mūtik, yīy tikmū'ūn te' yūmmūg 'ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. 7 'Ūgmū'āte hāpxopmā xe'e'. Hā kaxīy 'ūgmū'āte Hāmgāyāgnāg kummugāhā', ha Hāmgāyāgnāg tek mū'ā kummugā 'ohnāg. 8 Tikmū'ūn yāg tek mūg 'āpak, pa' yāg tek mūg 'āpak 'ohnāg. 'Ūyāg tek mūg 'āktux kummuk, pa yā yāg nōy tek mūg 'āktux max. 'Ūyāg te hāmpel'paxex 'ūgmū'āte' koit, pa' yāg nōy te hāmpel'paxex 'ūmū'āte' koit 'ohnāg. 9 Tikmū'ūn tek mūg yūmmūg 'ohnāg putuk, pa tikmū'ūn xohix tek mūg yūmmūg. Tikmū'ūn te hāmpel'paxex 'ūgmūg xakix putūmnāg, pa yāg mūg hi'. Tikmū'ūn tek mūg kix mīm topnāg hā, pak mūg xakix 'ohnāg. 10 'Ūgmūg xūy, pa yāg mūg kuxa hittuppax. 'Ūgmūg yā hok xop, pak mū'āte tikmū'ūn putexop xexkanāhā putuk. Yūmū yōg hāpxop pip 'ohnāg putuk, pa yā hāpxop xohix yūmū yōg, yā Topa yōg hāpxop.

11 'Ūkxape xop kōmēn Konīn tu', 'ūgmū'āte 'āxop pu hām'āktux punethok, nūy xa' xuktux hāpxop xohix 'ūgmūg kuxa kopah. 12 'Ūgmū'āte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux. Yā xate yūmūg yūmmūg. Pa 'āxop tep-tup, nūy yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux hok, hak mū'āte' yūmmūg 'ohnāg 'āxop kuxa'. 13 'Āte 'āxop pu hām'āktux, yā yāy kutok pu hām'āktux putuk. 'Āte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux. 'Āpu xuktux kama 'ākuxa yōg hāpxop 'ūgmūg putuk.

'Ûkummuk xop nïm

14 'Äpu kuxa mãm hok xop mütik 'ãmög hok. 'Ap max'ah. Texiy max xop móg 'ükummuk xop mütik? 'Ap móg'ah, yã' max'ah. Texiy kuyãnãm xip hãpkoxtap kopah? 'Ämhok. 'Ûxip kuyãnãm, puxix tu' nóg hãpkoxtap. 15 Texiy Kunnix móg Hãmgãyãgnãg mütik? 'Ap móg'ah, yã' max'ah. Texiy kuxa mãm xop te kuxa mãm hok xop hã' xape'? Yã 'ap xape'ah. 16 'Ok max tikmü'ün te Topa pet ha' móg xix topa komut pet ha' móg kamah? 'A' max'ah. Yã Topa te:

“'Ûkxip putup yãy yög tikmü'ün mütik, tu nôm xop kopak xip putup.

'Ûgmün yã nôm yög Topah, ha nôm yã yögnü tikmü'ün.” Kaxiy.

17 Topa te xe:

“'Äpu kummuk xop nïm, nüy móg.

'Äpu xupxet xop nïm,

ha 'äte 'äxop pop putup,

18 nüy 'äxop hã 'ög 'atak 'ügmün,

hak-tok pit xik hex 'äxop.

Hã kaxiy hãm'äktux Topa, nôm te hãpxop xohix mïy yümüg.”

Kaxiy.

7 1 'Ûkxape max xop, Topa te yümü'ã hãpxop xohix 'äktux xex. 'Äpu yümü hãpkummuk mïy'ax kux, puyiy Topa yümüg kuxa pix, tu yümüg putup'ax kummuk nõã'. 'Äpu yümü hãmmãynãg mïy, nüy Topa 'ãpax max.

'Ûkuxa hittup Paot

2 Pu yã 'äkuxa 'ükxax. 'Ûgmü'äte tikmü'ün kummugã 'ohnãg, tu tikmü'ün koxyöy 'ohnãg, tu tikmü'ün yög hãpxop pop 'ohnãg. 3 'A 'äte hãm'äktux'ah 'äxop kummuk. Pa hãmã 'äte hãm'äktux, xix hõnhã hãm'äktux 'äte 'äxop xak, yã hõnhã 'äxop xak, xix pexkox tu 'äxop xak putup kamah. 4 'Ûgkuxa yüm 'äxop kopah, tu hãmpekpaxex 'äxop max. Yögnü hãpkummuk pip, pak kuxa yüm, tuk kuxa hittup xexka'.

5 Hãmãg müg móg hãpxexka Mãxenõn tu', tu möktuk müg möxaha', hak mü yög hãpkummuk punethok pip, yã tikmü'ün tek müg kute'ex kummuk, hak müg kuxanög. 6 Pa Topa te tikmü'ün kuxa hittupmãhã', tuk müg kuxa hittupmãhã kamah. Yã Tit nün, nüy 'ügkuxa hittupmã'. 7 Yã Tit xupep, yig müg kuxa hittup. Yã 'äxop max, yiy Tit kuxa hittup, hu 'ã nôm 'äktux, yig müg kuxa hittup kamah. Tit te hãm'äktux 'äxop tek xak punethok, tu 'äxop te nôm tik kummuk tu yãyhãhup, tu 'äxop tep-tup punethok, nüy 'ã hã 'ätehet.

8 Hãmã 'äte 'äxop mãnög tappet hã, yiy 'äxop kuxa hittup 'ohnãg. Pa puxix, 'ümax tappet. 'Ok pe' kummuk 'äkuxa hittup 'ohnãg? 'Ämhok. Yã' max. Yã' max tappet. 9 Hõnhã 'ügkuxa hittup. 'Ok 'äkuxa hittup 'ohnãg, 'üyig kuxa hittup? 'Ämhok. Pa 'äkuxa hittup 'ohnãg, hu hãpkummuk mïy'ax kuxyãhã'. Topa teptup 'äxop kuxa hittup 'ohnãg, nüy hãpkummuk mïy'ax kuxyã. 10 Yã Topa tep-tup 'äxop kuxa hittup 'ohnãg, nüy hãpkummuk mïy'ax kuxyã, ha Topa te

'ākuxa kummuk xit'ax. Yā hāmmax, 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, yā' max. Pax xa kuxa hittup 'ohnāg te' kuxa mām hok xop putuk, puxix tu' kummuk. Yā' kuxa hittup 'ohnāg te tikmū'ūn kix. ¹¹Pēnā', Topa te hāpxop max mīy, 'ihā 'ākuxa hittup 'ohnāg. 'Āxop te hāmmax xak punethok, tup-tup punethok, pu tikmū'ūn yūmmūg 'āxop te hāpxe'e mīy. 'Āxop te hāpkummuk mīy'ax putup nōg xexka', tu nōm hāpkummuk mīy'ax yīpkutuk xexka', tu 'āxop tek xak punethok. 'Āxop te nōm hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok, yā nōm tik kummuk yōg hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok. Tikmū'ūn te' yūmmūg 'āxop te hāpxe'e xohix mīy.

¹²Yā hōmā 'āte xa tappet kax'āmi, xayīy 'āxop yūmmūg 'āxop tek mūg putuppax, tu Topap-tuppax kamah. Hā kaxīy 'āte xa tappet kax'āmi'. Nōm tik kummuk te' tut mütik nōm, tu' tak pu hupmāhā'. Pa hā kaxīy 'āte xa' kax'āmi 'ohnāg. ¹³Hōnhā 'ūgmūg kuxa hittup.

Yā 'āxop te Tito kuxa hittupmāhā', yīg mūg kuxa hittup punethok kamah. ¹⁴Hōmā 'āte Tit pu hām'āktux 'āxop max. Hamūn, hōnhā 'āte hāmpekpaxex 'āxop max. 'Ūgmū'āte 'āxop pu hāpxe'e 'āktux mōkumakmōg, tu Tit pu hām'āktux 'āxop max. ¹⁵Ha Tit te 'āxop putuppax nōy nā' mōg, tu' yūmmūg 'āxop yīpkox pip, tu Tit yōg hām'āktux 'āpak, tu' mīy. ¹⁶'Ūgkuxa hittup, yā 'ūgkuxa yūm 'āxop kopah.

Tayūmak nīm punethok

8 ¹'Ūkxape xop, 'ūgmū'ātep-tup, xayīy 'āxop yūmmūg Topa te hāmmaxnāhā Yeyox kopa kuxa mām xop pu hāpxexka Māxenōn tu'. ²'Ūyōg hāpkummuk punethok pip, nūy yōg kuxa mām'ax kopit, pa' kuxa hittup xexkanām, tu tayūmak punethok popmāhā'. Yāp-te xop kutōgnāg, pa' popmāhā 'ūpunethok. ³Nōm te' popmāhā tayūmak xohix yāy yōg, tu tehomī' popmāhā'. Yā 'ūp-tup, ⁴tuk mūlā hām'āktux, hu: "Ūgmū'ātep-tup xexka' nū tayūmak popmā' Topa yōg tikmū'ūn pu hāpxexka Yonex tu'." Kaxīy. ⁵'Ūgmū'āte hāmpekpaxex, yā' xohix popmāhā'. Yā' xohix, ha nōm te Topa pu yāy popmāhā hāmāxap, tuk-nāy tu 'ūgmū'ā yāy popmāhā kamah, ha Topa tep-tup. ⁶Tit te 'āxop hā' tehe', xayīy tayūmak yāy tu nū'xoh, hak mūlāte Tit mütik hām'āktux, puyīy xe 'āxop hā tu tehet, puyīy tayūmak yāy tu nū'xo kux. 'Āxop te' nōy putuppax, hu tayūmak popmāhā'. ⁷'Āxop yāp-te xop kutōgnāg, pap-te xop xexka putuk. Yā 'āxop kuxa mām xexka', tu hām'āktux max yūmmūg, tu hāmyūmmūg xexka', tu' nōy hā 'ātepax xexka', tuk mūg putuppax xexka'. 'Āpu tayūmak xohix popmā kamah.

⁸'Āte 'āxop xat 'ohnāg, pa 'ātep-tup, nūy 'ōg putuppax'ax kopit. Yā 'āxop te' nōy putuppax, yā Yeyox putuk. ⁹'Āxop te' yūmmūg yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te' nōy hā' tehe'. Hōmā 'ūhittap Yeyox 'ūp-te xop xexka pexkox tu', pa' nūn hām xexka tu', tu yāyhāp-te xop kutōgnāg, nūy yūmūlā hā tu tehet. Yeyox 'ūp-te xop 'ohnāg, pa yūmūp-te xop xexka mīy, yā yūmūlā hāmmaxnāhā'.

¹⁰'Āte hāmpekpaxex hā kaxīy. Hōmā hāmyāxatamuk nōy 'ihā 'āxop te tayūmak yāy tu nū'xoh kōnāmāhā'. Hōnhā tayūmak yāy tu nū'xoh kux, pu' max. 'Āxop te tayūmak popmāhā', ha ta' nōy xohix te' popmā 'ohnāg. 'Āxop tep-

tuppax, nūy tayūmak popmā'. ¹¹Āpu tayūmak yāy tu nū'xoh kux hōnhā. Āxop te tayūmak nīm putuppax hāmāxap. Āpu tayūmak nīm putuppax hōnhā, nūy nīm kuxyā. ¹²Āxop te tayūmak nīm pax, puxix Topa tep-tuppax 'ōg nīm'ax. Pa' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxix Topa pu' max kamah. ¹³A 'ātep-tup'ah, xayīy 'āxop tayūmak xohix nīm, pa' nōy te' nīm 'ohnāg. Yā' max 'ūnōy te tayūmak nīm kamah 'āxop putuk. ¹⁴Pa hōnhā 'ōg hāpxop punethok pip. Yā' max, 'āxop te nōm hā 'ātehet. Hāpxip, puxix tu' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxi' nōy 'āxop hā' tep-tup, yā' nōy yōg hāpxop punethok pip. Yā hā kaxīy 'āxop te hāpxop hok nīm putup, ha' nōy te hāpxop hok nīm putup yāy putuk. ¹⁵Yā Topa yōg tappet te nōm 'āktux, hu: "Tik te' pop hāpxop xohix, pap-te xop xexka 'ohnāg
Ha ta tik nōy te' pop hāpxop tīgnāg, pap hok xop 'ohnāg." Kaxīy.

Tit xix yāy xape xop

¹⁶Āte Topa pu hām'āktux, hu: "Topa, 'āmax. Xate Tit pu hām maxnāhā, ha tutep-tup tikmū'ūn hā' tehe 'ūgmūn putuk". Kaxīy. ¹⁷Hamūn, hōmā 'āte Tit pu' xak, ha tutep-tup xexka', nūy 'āxop hā tu tehet. Tutep-tup, hu 'āxop ha' mōg. ¹⁸Ūgmū'āte taknōy mōkutnāp-tup Tit mūtik. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te nōm putuppax, tu nōm 'āpak. Tute Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. ¹⁹Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm yāy kutnāhā', puyīg mūg mūtik mōg, nūy 'ōg nīm'ax xop mōgā', nūy yūmūg xuxyā Yeyox 'ūxexka mīy, xayīy 'āxop yūmmūg 'ūgmū'ātep-tup xexka', nūy 'āxop hāg tehet.

²⁰Ūgmū'ātep-tup 'ohnāg, puyīy tikmū'ūn hām'āktux, hu: "Paot te tayūmak yāg hā' xupxet". Kaxīy. Yā 'ātep-tup'ah. ²¹Pak mū'ātep-tup, nūy hāpxe'e mīy. Yā Topa te' pēnāhā xix tikmū'ūn te' pēnāhā kamah.

²²Ūgmū'āte taknōy mōkutnāhā 'ūnōy mūtik. Ūgmū'āte taknōy yōg hāpxopmā'ax kopit punethok, huk mū'āte' yūmmūg 'ūmax, tup-tup xexka, nūy tikmū'ūn hā tu tehet. Nōm taknōy kuxa yūm 'āxop kopah, hu 'āxop hā tep-tup xexka'. ²³Tit yā yōgnū kāmānat, tu hāpxopmāhā 'ūgmūtik, nūy 'āxop hā tu tehet. Ūmōg putup 'ūtaknōy xop Tit mūtik. Yā' max 'ūtaknōy xop. Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm mō'pok, nūy Kunnix pu' mīy hāpxop max, nūy Kunnix 'āktux max. ²⁴Āpu nōm putuppax, puyīy Yeyox kopa kuxa mām xop yūmmūg 'āxop te nōm putuppax, tu' yūmmūg 'ūgmū'āte 'āxop 'āktux max, tu' koit 'ohnāg.

Tayūmak nīm hāpxexka Yonex xop pu'

9 ¹Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hāpxexka Yonex yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pu' nīm tayūmak, ha 'āte xe xa kax'āmi putup'ah. ²Āte' yūmmūg 'āxop tep-tup, nūy tayūmak nō 'ā tehet, ha 'āte 'āxop 'āktux max hāpxexka Māxanōn xop pu'. Āte: "Āxape xop hāpxexka Genex yōg xop tep-tup, nūy tayūmak nōm hā tu tehet. Yā hāmyāxatamuk puxet hā Genex xop tep-tup". Kaxīy. Ha Māxanōn xop te nōm mōkupix, tu hōnhā tutep-tup, nūy tayūmak nīm kamah. ³Hōnhā 'āte 'ūtaknōy mō'pok 'āxop hah, nūy 'āxop 'āktux max hitop hok, pa 'āxop te tayūmak nīm putup. Yā hā kaxīy 'āte hām'āktux hōmā. ⁴Pa Māxanōn yōg xop

mōg 'ūgmūtik 'āxop hah, tu' pēnāhā 'āxop yōg tayūmak nīm'ax pip 'ohnāg, kopxix 'ūgyāyhāhup putup, xix 'āxop yāyhāhup putup kamah. Hamūn 'ūgkuxa yūm 'āxop kopah. ⁵Āte hāmpēkxax 'ūmax 'ūtāknōy xop mō'pok hāmāxap 'āxop hah, puyīy 'ōg tayūmak nīm'ax yāy tu nū'xoh, 'āxop te hām'āktux xex, hak-nāy tu 'āxop hak mōg putup, tuk xupep putup, ha' pip 'ōg tayūmak nīm'ax, ha tikmū'ūn te' pēnāp-tup 'āxop tep-tup, hu' nīm tayūmak, pa' nōy te 'āxop xat 'ohnāg, pu' nīm.

⁶Āpu 'ūxaxok hok, tikmū'ūn te hāpxop xap xok tīgnāg, puxix mīnta ta tīgnāg pop, pa tikmū'ūn te hāpxop xap punethok xok, puxix mīnta ta punethok pop putup. Hā kaxīy 'āxop te' nīm tayūmak tīgnāg, nūy ta hāmmaxnāk-tōgnāg, pa 'āxop te' nīm tayūmak xohix, nūy ta hāmmaxnā punethok. ⁷Āxop te hāmpē'āpaxex 'ākuxa kopa tayūmak xohix nīm putup. Āpu 'ūnīm. Ūxupkūmīy xop kuxa hittup 'ohnāg. Āpu 'āxupkūmīy hok. Tikmū'ūn te' nīm, 'ūnōy te' xat hah. Āmhok, yā' max'ah. Pa 'ākuxa tu hittup hā' nīm, yā' max, yā Topa tep-tuppax. ⁸Ha Topa te 'āxop pu popmāhā 'ōg hāpxop xohix, ha mōktu 'ōg hāpxop xohix xexka' pip, tu 'āxop 'ūm hok'ah, yā mōkuma 'āmōg, tu 'ōg hāpxop pip, nūy 'āxop hāpxopmā max. ⁹Hamūn, Topa yōg tappet te: “Topa te' popmāhā hāpxop xohix 'ūhok xop pu', tu hāmmaxnāhā mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg”. Kaxīy.

¹⁰Topa te hāpxop xap popmāhā', puyīy tikmū'ūn xoh hāpxopxap. Topa te xit'ax popmāhā', puyīy tikmū'ūn mā'. Topa te tikmū'ūn pu hāpxop xap xohix popmāp-tup, tu' tukgāp-tup, ha tikmū'ūn te mīnta ta xohix popmāp-tup. Hā kaxīy Topa te xa hāpxop xohix popmāhā', ha 'āxop te' nīm tayūmak xohix, ha Topa te tikmū'ūn pu' maxnāp-tup nōm te' pop. ¹¹Topa te 'āxop mīy putup 'ūp-te xop xexka putuk, xayīy 'āxop tikmū'ūn pu' nīm mōkuma'āmōg, ha tikmū'ūn xohix te hām'āktux putup, hu: “Topa, 'āmax. Xatek mū'ā popmāhā hāpxop xohix”. Kaxīy. ¹²Āxop te tikmū'ūn pu' nīm hāpxop xohix, yīy yōg hāpxop pip, puxix tu Topa pu hām'āktux, hu: “Topa, 'āmax, xate' popmāhā hāpxop xohix”. Kaxīy. ¹³Āxop te Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āpak, tu' mīy mōkuma'āmōg, tu nōm 'āktux mōkuma 'āmōg, tu tayūmak xohix nīm hāpxexka Yonex yōg xop pu' xix tikmū'ūn nōy pu'. Āxop te' nīm punethok, yīy tikmū'ūn xohix te Topa 'āktux maxp-tup. ¹⁴Tikmū'ūn te Topa pu 'āxop 'āktux maxp-tup, tu 'āxop putuppax. Topa te 'āxop pu' hōm hāpxop max, yā Topa te 'āxop pu' hōm yāy Koxuk. ¹⁵Topa te yāy kutok xe'ēgnāg hōm. Āpu yūmū Topa pu hām'āktux, hu: “Topa, 'āmax. Xate yāy Koxuk hōm”. Kaxīy.

10 ¹Ūgmūn Paot, tu yāy kutōgnāg pekxax, tuk gāy 'ohnāg, tu hām'āktux pu'uk, tu 'āxop puk max, yā Kunnix putuk. Pa tikmū'ūn te: “Paot te yāy kutōgnāg pe'paxex, tu hām'āktux pu'uk nūnte 'ūgmūg mūtik, pa hām'āktux ka'ok hato'ah”. Kaxīy. ²Hāpxip 'īhāg mōg'ax, nūy xihip 'āxop mūtik. Āxop yāg te hāpkummuk mīy, kopxix hām'āktux ka'ok. Pa 'a 'ātep putup'ah. Āpu hāpkummuk mīy hok. Hamūn, 'āte hām'āktux ka'ok 'ūkummuk xop pu'. Nōm te hām'āktux 'āte hāpxopmā kummuk, nūy yāy yōg putup'ax mīy. Yā' koit. ³Hamūn, 'ūkxip hām xexka tu', pa Topa pu hāpxopmā max, nūy tikmū'ūn kuxa māmā

Yeyox kopah, tu tikmũ'ün mütik yāykix 'ohnāg, yā' kuxa mām hok xop putuk 'ohnāg 'āte'. ⁴Ūkuxa mām hok xop te mīm topnāg hā yāy kix xix pox hā, xix mīkax hā. 'Ak mū'āte yāy kix hā kaxī'y'ah. Pa Topa te 'ūgmūg ka'ogāhā', 'ūyīy Hāmgyāgnāg yōg yāmīy xop yōg hāpkummuk mīy'ax nōā', xix Hāmgyāgnāg yōg tikmũ'ün yōg hāpkummuk mīy'ax nōā', xix koit'ax nōā', xix hāmyūmmūgā'ax te koit nōā'. ⁵Hām te' tux hok, pu tikmũ'ün Topa yūmmūg hok, ha 'āte nōm hāpxop ka'ok xohix koxyōy. 'Ūgmū'āte tikmũ'ün pu hāmyūmmūgāhā', puyīy Kunnix pe tu paxeh punethok, nūy Kunnix 'āpax. ⁶Āxop te Kunnix tu' pīp ka'ok, tu 'āyīpkox pīp. Yā' max. Pak mū'āte yīpkox 'ohnāg xop te hāpkummuk mīy'ax yānān putup. ⁷Āxop te hāmyūmmūg kutōgnāg. 'Ok xip tihik, tu hāmp'e'paxex, yā Kunnix yōg tihik? 'Ūgmūg yā Kunnix yōg tihik kamah. ⁸Topa tek xexkanāhā', pa 'āte nōm 'āktux kutōgnāg, pak yāyhāhup 'ohnāg. Nōm 'āktux, pu' max. Topa tek ka'ogāhā', 'ūyīy 'ākuxa hittupmā'. 'Ātep-tup'ah 'āxop nōā'. ⁹Ap 'ātep-tup'ah 'ākuxanōā' yōgnū tappet hā. ¹⁰Tikmũ'ün te: "Paot te hām'āktux ka'ok yāy yōg tappet tu', pa' xip nūnte yūmmūg kopah, puxix hām'āktux pu'uk, tu hām'āktux hitop mīy". Kaxīy. ¹¹Ūmax, puyīy tikmũ'ün yūmmūg, pek mū'āte tappet kax'āmi', pek mū'āte 'āxop pu hām'āktux, yā yāy putuk. Pek xip nūnte, pek mōg, nūy 'āxop kopak xihip, yā yōgnū hām'āktux te yāy putuk.

¹²'Ūtili 'āxop kopa Yeyox yōg mō'pok xop te' koit xop, tu yāy xexka 'āktux. 'Ātep-tup'ah yāy xexka 'āktux, nūy 'ōm xop putuk. Yā tik hitop. 'Ōm te yāy yōg hāpxopmā'ax kopit, tu Topa yōg xat'ax 'āpak 'ohnāg, tu yāy yōg xat'ax mīy. ¹³Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy mūg tikmũ'ün kopa hāpxopmā max xix 'āxop kopa hāpxopmā max. 'Āte nōm 'āktux maxp-tup. Pa Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy hāpxopmā nōy 'ohnāg. ¹⁴Hōmāg mūg mōg 'āxop hah, nūy Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āktux 'āxop pu'. Topa tek mūg xat, 'ūyīy hāpxopmā, ha 'āte hāpxopmā nōy mīy putup'ah. ¹⁵Pa tik nōy te Topa pu' hām, nūy tikmũ'ün kuxa māmāhā, ha 'āte nōm 'āktux putup'ah 'āte nōm kuxa māmāhā'. 'Āmhok. Yā' nōy te nōm kuxa māmāhā'. Pak mū'āte' hip 'āxop kuxa mām nōy nā' mōg putup, hak mū'āte' hip, 'ūyīy mūg hāpxopmā nōy nāg mōg 'āxop kopah. 'Ūgmū'āte hāpxopmā max, ha Topa te nōm putup, hak mū'āte hāpxop nōy mīy putup'ah 'āxop kopah, ¹⁶tuk mū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux yūmmūg hāpxexka nōy tu', ha tik nōy te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux kamah. 'Ap 'āte nōm 'āktux putup'ah 'ūkpuxet te hām'āpak max'ax 'āktux. 'Āmhok. Yā' nōy te' kamah. ¹⁷Pa Topa yōg tappet te: "Ok 'āxop te yāy xexka 'āktux putup? 'Āpu Topa xexka 'āktux". Kaxīy. ¹⁸Topa te tikmũ'ün 'āktux max, puyīy tikmũ'ün tu max. Pa tikmũ'ün te yāy xexka 'āktux, puyīy tikmũ'ün tu kummuk.

Paot xix Yeyox yōg mō'pok te' koit xop

11 ¹Āte hām'āktux hā hāpkute'ex kutōgnāg putup. 'Āpu 'ūg 'āpax. ²Āte 'āxop yīpkūmīy, ha Topa te 'āxop yīpkūmīy. 'Ātak te yāy kutok hex xat, pu yāy tax tik puxet mütik. Yāk-tok hex yā tuk tup max. Hā kaxīy 'āte 'āxop popmāhā Kunnix pu', yā yāp-xet pu'. Hā kaxīy 'āxop te hex tukkup max

putuk. ³Pa 'ügkuxanög. Hömã 'äxop te Kunnix tu 'äpip ka'ok, tu Kunnix putuppax xe'e'. Pa 'äte hãmpkepaxex 'äxop te hãmpel'äpaxex kummuk putup, nüy Kunnix nĩm, yã 'Ema putuk. Tute hãmpel'paxex kummuk. Yã käyã yög koit'ax kopa' kuxa yũm. ⁴Hamũn nãm Yeyox yög mö'pok xop te' koit xop te 'äxop ha' mög, nüy Kunnix nõy 'äktux, yã yögnũ Kunnix xe'e 'ohnãg, pa 'äxop te tik yög hãm'äktux 'äpak. 'Äxop te' koxuk nõy paha', 'a Topa Koxuk'ah. Hömã 'äxop te Topa Koxuk paha', hak müg pip 'äxop kopah. Pa 'äxop te hãm'äpak nõy paha', 'a yögnũ putuk'ah 'ügmũ'äte 'äxop pu nãm 'äktux.

⁵'Äxop te hãmpel'äpaxex Yeyox te mö'pok nõm te' koit xop. 'Ok xexka 'öhöm, ha tak mün kutögnãg? 'Ämhok. ⁶'Äte' yümmüg 'äte hãm'äktux max yümmüg 'ohnãg, pa 'äte hãmyümmüg, tu nõ hãmyümmügã max. 'Äxop tek müg 'äpak punethok, hu' yümmüg.

⁷Hömã 'äte 'äxop pu Topa yög hãm'äpak max'ax 'äktux, pa 'ög tayũmak pop 'ohnãg. 'Äte yãy kutögnãg mĩy, xayĩy 'äxop 'äxexka'. 'Ok 'äte hãpkummuk mĩy? 'Ämhok. ⁸Hömã 'äte hãpxopmã max 'äxop kopah, 'ihã Yeyox kopa kuxa mãm xop nõy te 'ã' popmãhã tayũmak. 'Äte 'üyög hãpxop pop, nüy 'äxop hãg tehet, yã' xupxet putuk. ⁹'Äte hãpxopmã max 'äxop kopah, pa 'äte 'äxop yög hãpxop xak 'ohnãg xix 'ögnũ tayũmak xak 'ohnãg, pa hãpxexka Mãxenõn yög taknõy xop te 'ã' nũnnãhã hãpxop xohix. Hömã 'äte 'ög hãpxop pop 'ohnãg, tu 'a 'äte 'ög hãpxop pop putup'ah. 'Äte 'ög hãpxop pop 'ohnãg putup. ¹⁰'Äte hãm'äktux Kunnix mütik. 'Äte hãm'äktux 'äte Topa yög hãm'äpak max'ax 'äktux putup hãpxexka Genex yög tikmũ'ũn pu', pa 'äte 'üyög hãpxop pop putup'ah, ha tikmũ'ũn tek hupmãp-tup'ah. ¹¹Teptu 'äte nõm 'äktux? 'Ok 'äte 'äxop putuppax 'ohnãg? 'Ämhok. 'Äte 'äxop putuppax.

¹²Hõnhã 'äte Kunnix puk hãm putup, puyĩy tikmũ'ũn yümmüg 'ükummuk Yeyox yög mö'pok te' koit xop, puyĩy yãy xexka 'äktux hok. Hamũn, nõm te hãm'äktux hãpxopmã yãg mün putuk. Pa' koit. ¹³'Äp Kunnix yög mö'pok xop xe'e'ah nõ'õm, yã' koit xop. Nãm te hãm'äktux hãpxopmã max, tu Kunnix yög mö'pok xop putuk. ¹⁴Hãmũn, Hãmgãyãgnãg te yãyhã pexkox yög nü'pok xop putuk, yã' max xe'ëgnãg xop putuk. ¹⁵Tikmũ'ũn xohix te' yümmüg Hãmgãyãgnãg yög tikmũ'ũn te hãpxe'e mĩy xop putuk. Nãm te hãpkummuk mĩy, ha Topa te yög hãpkummuk mĩy'ax xohix yãnãn putup.

Hãpxop kummuk Paot yög

¹⁶'Äte xe hãm'äktux, 'äpu hãmpel'äpaxex hok, 'äte hãpxopmã hitop. Pa 'äxop te hãmpel'äpaxex, 'äte hãpxopmã hitop, kopix yãy xexka 'äktux, yã tik hitop putuk. ¹⁷'Äte hãm'äktux putup, pa Topa te hãm'äktux te kaxĩy putup'ah. 'Äte yãy xexka 'äktux, kopix tik hitop putuk. ¹⁸Pa' pip tikmũ'ũn xohix, tu yãy xexka 'äktux, yã hãm xexka yög tikmũ'ũn kummuk putuk, yĩy 'äte yãy xexka 'äktux putup kamah. ¹⁹'Äxop te hãmpel'äpaxex hãmyümmüg xexka', xayĩy 'äxop hitop 'äpakpax. ²⁰Tik te 'äxop xatpax, ha ta 'äxop nõm 'äpax, tu' mĩy. Tik te 'ög hãpxop pop, ha ta 'äxop nõm popmã'. Tik te 'äxop tuxhok, xa hãpxopmã hok, ha ta 'äxop nõm mĩy 'ohnãg.

Tik te yāy xexka 'āktux, ha ta 'āxop hāmpē'āpaxex 'ūxexka tihik. Tik te yāy yīm hā 'āpa yīn kix, ha ta 'āxop hāmpē'āpaxex yā' max tihik. ²¹ 'Ūgyāyhāhup, pa 'āte hām'āktux putup, 'ūgmūg pu'uk hu nōm tik te hāpxopmā putuk 'ohnāg.

Pa tik te yāy xexka 'āktux, kopxix yāy xexka 'āktux putup kamah, tu hām'āktux hitop. ²² 'Ok tik te 'Emeneo xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok tik te 'Iyaet xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok 'Amanām yōg xupepmā xop kopa' pip tihik? Hamūn, yāg mūn kamah. ²³ 'Ok tik te Kunnix pu hāpxopmā max? Hamūn. 'Āte Kunnix pu hāpxopmā max punethok. Yā 'āte hām'āktux hitop, tup-tox kummuk putuk. 'Ūhām pu'uk tihik pak hām ka'ok. Tik pip kutōgnāg kanet ka'ok kopah, pak xip punethok kanet ka'ok kopah. Tikmū'tūn te nōm kix kutōgnāg xikot hā, pak kix punethok xikot hā. Tik xakix kutōgnāg kōmnāg, pak xok punethok kōmnāg. ²⁴ Yoneo xop tek kix xikot hā 'ūxohix te' 39. Hā kaxīy 'ūgkix xohix te' 5. ²⁵ Hōm xop tek kix punethok xikot hā. Hā kaxīy 'ūgkix 'ūxohix te' 3. Yoneo xop te mīkaxxap punethok hāg tux yāp-xet, nūy 'ūkputex. 'Ūgmū yōg mīpkox yāy koxyōy tikoyuk kōnāg yīmū', tuk xip puxet kōnāg kopa māyōn mōg tox hā xix 'āmnīy tox hā. ²⁶ 'Āte hāpkumep punethok, tuk xok punethok kōmnāg kōnāg xexka kopah, tu xupxet tep-tex punethok kōmnāg, ha Yoneo xop tek kummugāhā' xix Yoneo kūnāpa pip xop te'. 'Ūkxok kōmnāg kōmēn kopah, xix mīmātik kopah, xix kōnāg xexka kopah, ha' xape te' koit xop tek kummugāhā'. ²⁷ 'Ūghām ka'ok, hu 'āmnīy punethok 'īhā mōgyōn kutōgnāg, tu putup tek putex punethok, tu kōnāg putup tek putex punethok, tuk xit'ax pip kutōgnāg, xik pet pip kutōgnāg, xix yōg topixxax kutōgnāg, ²⁸ xix hāpxop xohik-tōgnāg, tu 'āmnīy xohix hā 'āte hāpxopmāhā Yeyox kopa kuxa mām xop xohix pu', yāg hām ka'ok. ²⁹ Hamūn, Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'uk, kopxix 'ūgkuxa hittup 'ohnāg, tuk pu'uk kamah. Tikmū'tūn te Yeyox kopa kuxa mām xop mōgāhā', pu hāpkummuk mīy, kopxix 'ūggāy, tuk kuxa hittup 'ohnāg.

³⁰ Pax 'ū yāy xexka 'āktux, kopxix yāy pu'uk 'āktux putup. ³¹ 'Ūxip Topa yā yūmūg xuxyā Yeyox mūktak. 'Ūmax xe'ēgnāg Topah, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg. Tute' yūmmūg 'āte' koit 'ohnāg. ³² Hōmā 'ūkxip kōmēn Namān tu', ha ta' xip hāpxexka yōg xat'ax yōg gohenanok te mō'pok xonat, puyīy kōmēn pak'ax yōg hāmyīkox pēnā', puyīy xonat 'ūgmūy. Yā mīkaxxap hā nō'ōm hāmpak'ax, tu' tox. ³³ Pa' xip hāmkoxnāg hāmpak'ax tu', ha 'āte nōm hāg xupep, tu manex kopak yūm, hak xape tek yīyxohōnnāhā manex hā poxit hā, ha tak mōg.

Paot te hāpxop xe'ēgnāg pēnāhā pexkox tu'

12 ¹ 'A' max'ah, yāy xexka 'āktux, yā' kummuk, yā 'āte xe yāy xexka 'āktux putup. 'Āte yāy yōnkup'ax 'āktux putup, yā Topa te 'ā' mūg hāpxop xohix 'ūgyōnkup hā. ² Hōmā hāmyāxatamuk te' 14 'īhā hām tek mūg, nūy 'ūgmōgā pepix pexkox tu'. 'Āte' yūmmūg'ah, 'ok pek mōg, 'ok pek yōnkup, 'āte' yūmmūg'ah. Yā Topap-xet te' yūmmūg. ³ 'Āte xe hām'āktux. 'Ok pe hām tek mūg, nūy mōgā pepix pexkox tu', 'ok pek yōnkup, 'āte' yūmmūg'ah, pa Topap-xet te' yūmmūg. ⁴ 'Ūkxip 'ōnte pexkox tu', tu hāpxop xe'ēgnāg 'āpak, pa nōm 'āktux yūmmūg 'ohnāg.

Tikmū'ūn te nōm xop 'āktux yūmmūg 'ohnāg. ⁵Āte yāy xexka 'āktux putup'ah, pa yāy pu'uk'ax 'āktux putup. ⁶Pax 'ū yāy xexka 'āktux, kōpxix hām'āktux hitop putup'ah, pa hāpxe'e 'āktux. Pa 'āte yāy xexka 'āktux putup'ah. Āte yāy xexka 'āktux, puxix tikmū'ūn hāmpē'paxex 'ūgxexka'. Pa 'āmhok, tikmū'ūn te yōgnū hāpxopmā'ax pēnāhā', tu yōg hām'āktux 'āpak, puxix tikmū'ūn 'ūgyūmmūg.

⁷Pa Topa tep-tup'ah, 'āte yāy xexka pekpaxex. Āte' pēnāhā' hāpxop max xe'ēgnāg pekkox tu', yīy ta 'ā' hōm Topa te' hāpxūy, yā mīmyām putuk 'ūgyīn kopah, yā Hāmgāyāgnāg yōg mō'kutnā'ax putuk tuk xūyghāhā', 'ūyīy yāy xexka pekpaxex hok. ⁸Āte Topa pu yāy xūy 'āktux tikoyuk, tu Topa pu' kax, puyīy 'ūkxūy xut. ⁹Pa Topa te: "Āmhok, puxix. 'Ūkxip 'āmūtik, tu xa hāmmāxnāhā'. Puxix. 'Ūgka'ok, 'ihā 'āpu'uk". Kaxīy. Topa tek hittupmā 'ohnāg. Puxix, 'ūgkuxa hittup. Āte yāy pu'uk'ax 'āktux maxp-tup, ha Kunnix xīp 'ūgmūtik, tu hāpxopmā max punethok putup. Yā' ka'ok Kunnix. ¹⁰Ūgpu'uk, ha tikmū'ūn tek mūn 'āktux kummuk, hak xūy, ha tikmū'ūn tek kute'ex kummuk, ha' max'ah hāpxop, 'ihā 'āte Kunnix pu hāpxopmāhā'. Pa puxix. 'Ūgkuxa hittup. 'Ūkpu'uk, kōpxix 'ūgka'ok.

Putep mūn mīy putup Yeyox kopa kuxa mām xop

¹¹Hamūn, 'āte hām'āktux hitop nōmhā, pa 'āxop tep-tup. Āxop te hāmpē'āpaxex 'ohnāg 'ūgmax. Hamūn, 'ūkpu'uk, pak max kamah, yā Yeyox yōg mō'pok te' koit xop putuk, nōm tihi 'āxop kopah. ¹²Ūkxip Yeyox yōg mō'pok xop kopah. Āxop te' yūmmūg, tu' pēnāhā hāpxopmā'ax 'āte nōm mīy punethok. Āte hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg 'āxop kopah, ha 'āxop te' yūmmūg Topa te' mīy, ha 'ākuxa te' yēy. Yā hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg. ¹³Āte 'āxop kopa hāpxopmāhā', Yeyox kopa kuxa mām xop nōy xohix kopa putuk, pa 'āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg xix 'ōg tayūmak, pa Yeyox kopa kuxa mām xop nōy xohix te 'ā hā' teheh, tu 'ā' popmāhā hāpxop xix tayūmak. Yā hā kaxīy max'ah. Āte' kummuk mīy. 'Apu 'ūxaxogā', pu tu' kux.

¹⁴Hōnhā putat tikoyuk 'ihāg mōg putup 'āxop hah, tu 'a 'āte xa tuk kax putup'ah. Āte 'āxop putup, pa 'ōg tayūmak putup'ah. Hamūn, 'ūmax'ah 'ūk-tok te yōg 'ātak pu popmāhā hāpxop xohix xi' tut pu', pa' max 'ātak tek-tok pu' popmāhā hāpxop xohix xi' tut te'. ¹⁵Hak kuxa hittup, tu yōgnū hāpxop xohix pōpmāhā', tu xa hok hām ka'ok putup, nūy 'āxop hāg tehet. Āte 'āxop putuppax xexka'. 'Ok 'āxop tek putuppax putup kutōgnāg?

¹⁶Āxop te' yūmmūg 'āte' pop 'ohnāg 'ōg hāpxop, pa tikmū'ūn te hām'āktux putup 'āte 'āxop pu' koit, tu 'āxop mōgāhā, pa' koit. ¹⁷Texīy? 'Ok 'āte tik mō'pok, puyīy 'ōg hāpxop pop? Āmhok. ¹⁸Āte Tit pu: "Āpu mōg tikmū'ūn hah". Kaxīy. Yīy ta' mōg Tit 'āxop hah. Ha 'āte taknōy nōy mō'kutnāhā Tit mūtik. 'Ok Tit te 'ōg hāpxop pop? Putep hāmpē'āpaxex? Āmhok. 'Ok Tit te hāpxopmā tek mūn putuk? 'Ok Tit tep-tup 'āte nōm putup? Hamūn. ¹⁹'Ok 'āxop te hāmpē'āpaxex 'ūgmū'ātep-tup, tu hām'āktux punethok, xayīy 'āxop 'ūgmūn putup? Āmhok. Pak mū'āte hām'āktux, ha Topa te nōm 'āpak, ha Kunnix tep-tup nōm

hām'āktux. 'Ūgmū'āte hāpxopmā xohix, nūy 'āxop hāg tehet. ²⁰'Ūgkuxa nōg. 'Āte hāmpekpaxex 'ūgmūg mōg putup 'āxop hah, pa 'āxop te yāyhā kummuk, tu' putuk 'ohnāg 'āte nōm putup. 'Āte hāmpekpaxex 'āte' putuk 'ohnāg 'āxop te nōm putup. 'Ūgkuxa nōg. 'Āte hāmpekpaxex 'āte 'āxop pēnāp-tup, 'ihā 'āxop te yāy mānōg, tu 'āxop te' yīpkumīy, tu 'āxop gāy, tu 'āxop te' xupkūmīy, tu hām'āktux kummuk, tu hāpxūmāhīy, tu yāy xexka pe'āpaxex, tu yāy kute'ex pax. ²¹'Ūgkuxa nōg. 'Āxop hak mōg putup. 'Āte hāmpekpaxex Topa tek mūn yāyhāhupmāp-tup 'āxop kopah, hak kuxa hittup 'ohnāg putup. 'Āte' pēnāp-tup tikmū'ūn kummuk nōm te hāpkummuk mīy, pa' yāyhāhup 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy'ax kux 'ohnāg, yā' nōy hā' xupxet, tu hāpkummuk mīy'ax xohix putuppax.

Hām'āktux kux'ax

13 ¹Yā putat tikoyuk nōmhā, ha tak mōg putup 'āxop hah. Topa yōg tappet te: “Tikmū'ūn tix 'ok pe tikoyuk te, 'Nōm te hāpkummuk mīy, hak mū'āte hāpkummuk mīy'ax pēnāhā'. Kaxīy. 'Āpu nōm 'āpax. Pa yāp-xet te nōm 'āktux, 'āpu nōm 'āpax hok.” Kaxīy. ²Hōmā putat tix 'ihā 'āte hāpkummuk mīy xop pu hām'āktux, hu, “'Āxop te hāpkummuk mīy. 'Āpu 'ūhup!” Kaxīy. Hōmā 'āte xe nōm 'āktux. Hāpxip 'ihāg mōg putup 'āxop hah, tu 'āte hāpkummuk mīy xohix xop xūyḡāp-tup. ³'Āte hāpxop xe'e mīy putup, ha 'āxop te' pēnāp-tup, tu' yūmmūg Kunnix te 'ā yāy 'āxet'ax hōm. Kunnix 'ūka'ok. 'Āxop te nōm pēnāhā'. ⁴Pa hōmā Kunnix 'ūpu'uk, yā tikmū'ūn tep-tex mīpkupnix yīmū', pa hōnhā 'ūxip, ha Topa te' hīnnāhā', yīy hōnhā' ka'ok. Yūmū'āte Kunnix kopa kuxa mām, tu nūmūtik mōg, tu yūmūg pu'uk, pak mūg tip-tup 'āxop kopah, ha Topa tek mūg ka'ogāp-tup.

⁵'Āpu yāy yōg hāpxopmā'ax kopit. 'Āpu yāy kopit, nūy yāy kuxa yūmmūg. 'Ok 'ākuxa mām Yeyox kopah? Hamūn, 'āxop te' yūmmūg Yeyox xip 'ākuxa kopah. Pa 'ākuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah, puxix Yeyox xip'ah 'ākuxa kopah. ⁶'Āte' hip 'āxop te' yūmmūg putup 'ūgmūg xe'e', tuk mūg pip Yeyox yōg mō'pok xop kopah. ⁷'Ūgmū'āte Topa pu hām'āktux, tu' xak, xayīy 'āxop hāpkummuk mīy hok. 'Ak mū'ātep-tup'ah, pu tikmū'ūn hām'āktux 'ūgmūg hām max 'āxop kopah, yā 'āxop te hāmmax mīy, pak mū'ātep-tup, xayīy 'āxop hāmmax mīy, puyīy tikmū'ūn yūmmūg 'ūgmūg pu'uk, pa Topa 'ūka'ok. ⁸'Ūgmū'āte hāpxe'e koxyōy 'ohnāg, pa hāpxe'e 'āktux yūmmūg. ⁹'Ūgmūg pu'uk, ha tikmū'ūn tek mūg putup nōg, kopxik mūg kuxa hittup. 'Āxop ka'ok, kopxik-mūg kuxa hittup, tuk mū'āte Topa pu hām'āktux, tu ta tuk kax, pu Topa 'āxop max xe'e mīy. ¹⁰'Ūkxip hāptox 'āxop tu', tu nū' tappet kax'āmi', nūy 'ūggāy 'ohnāg 'āxop kopah, yā Topa tek xexka mīy putup 'āxop kopah, 'ūyīy 'āxop hāg tehet, 'ūyīy 'āxop koxyōy hok.

¹¹'Ūkux'ax tappet. 'Ūkxape xop, 'āpu 'ūxax, nūy hāpxopmā max xohix. 'Āpu yōgnū hām'āktux 'āpax. 'Āpu 'āp-tox puxet 'āxop. Yāy kix hok, ha Topa te mō 'āxop yāy xe'ēgnāg, tu 'āxop kopa xip putup, nūy 'ākuxa māmām'.

¹²'Āpu yāy mīy xape max xop putuk. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hām'āktux 'āxop pe'paxex.

¹³Topa yōg tikmũ'ũn xohix te 'ãxop pe'paxex. ¹⁴'Ũgmũ'ãtep-tup, puyĩy yũmũg xuxyã Yeyox Kunnix 'ãxop pu hãmmxnã', xayĩy 'ãxop mũtik mōg. Tu ta tu' kux.